

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Bulharsku, Rumunsku, Turecku a zemím západního Balkánu)

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Václav Štěrba

Parlament České republiky
Kancelář Poslanecké sněmovny
Parlamentní institut

OBSAH

OBSAH	2
EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ	3
BULHARSKO A RUMUNSKO	3
TURECKO	4
SRBSKO	4
BOSNA A HERCEGOVINA	5
VÍZOVÉ DOHODY SE STÁTY ZÁPADNÍHO BALKÁNU	6
HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU	7
EVROPSKÁ UNIE A RUSKO PŘED SUMMITEM	7
EVROPSKÁ UNIE A UKRAJINA PO SUMMITU	9
ÍRÁNSKÝ JADERNÝ PROGRAM	10
SEVERNÍ KOREA	11
SITUACE NA BLÍZKÉM VÝCHODĚ	11
SITUACE V SÚDÁNU	12
TIBET	13
DOKUMENTY SZBP EU	14

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Bulharsku, Rumunsku, Turecku a zemím západního Balkánu)

BULHARSKO A RUMUNSKO

Pozadí

Evropská komise předložila 26. září 2006 svoji hodnotící zprávu k Bulharsku a Rumunsku a jejich pokroku v provádění Uní vyžadovaných reforem. Celkový výstup zprávy se snaží působit vyváženě. Ve všech sledovaných oblastech Komise konstatuje určitý pokrok, na druhou stranu však upozorňuje na přetrvávající závažné nedostatky.

Hlavním poselstvím zprávy Komise je, že Bulharsko a Rumunsko učinily důležité pokroky ve svých přípravách na členství, čímž prokázaly svoji schopnost převzít od 1.1. 2007 veškeré závazky vyplývající z legislativy a principů EU. Nicméně Komise identifikuje řadu oblastí, které jsou i nadále předmětem znepokojení a kde Komise bude muset přijmout příslušná opatření na zajištění správného fungování Unie, v případě že tyto nedostatky nebudou urychleně odstraněny.

Aktuálně

- Rada pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy projednala Sdělení Komise na svém zasedání dne 17.10. 2006 v Bruselu a k tématu rozšíření o Bulharsko a Rumunsko přijala závěry. V nich ocenila pokrok dosažený oběma zeměmi a zároveň je vyzvala, aby dokončily potřebné reformy. Další projednávání dokumentu se již nepředpokládá. Potvrzení vstupu dvou nových členů se nyní ještě očekává od summitu Evropské rady (14. a 15. 12. 2006).
- Do konce března 2007 by obě země měly předložit první zprávu o pokroku ve vymezených oblastech justice a vnitra („benchmarks“), dojde-li Komise k závěru, že „benchmarks“ nejsou plněny, může rozhodnout o aplikaci ochranných opatření.
- Přísnější stanovisko vůči Bulharsku a Rumunsku se rýsuje v německém Bundestagu. Čtyři hlavní politické strany (CDU/CSU, SPD, FDP a Zelení) vypracovaly společně dokument, ve kterém považují za nutné přijmout opatření na zajištění správného fungování Unie již od 1.1. 2007 – tedy od vstupu obou zemí do EU. Důvodem je ze zprávy komise vyplývající skutečnost, že Bulharsko s Rumunskem doposud nespĺnily (a do konce roku už nestihnou splnit) stanovené podmínky. Německo také ještě neratifikovalo přístupovou smlouvu.
- Do konce roku 2006 by všechny členské státy měly Evropské komisi oznámit, zda se vůči Bulharsku a Rumunsku chystají aplikovat přechodná období na volný pohyb osob. Rozhodnutí neotevřít plně své pracovní trhy již oznámily Velká Británie a Irsko. Naopak Polsko, Finsko, Estonsko, Slovensko a Lotyšsko již přijaly rozhodnutí neaplikovat přechodná období. Další členské státy zatím vyčkávají, přičemž pro Rumunsko a Bulharsko budou klíčová rozhodnutí Itálie, Španělska a Řecka (kam tradičně směřuje nejvíce bulharských a rumunských migrantů).

Kontakt:

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

- Počínaje 1.1. 2007 se Evropská komise rozšíří o komisaře za Bulharsko a Rumunsko. V případě Bulharska je již kandidát znám (Meglena Kuneva – ministryně pro evropskou integraci). Rumunský kandidát Varujan Vosganian byl vládou v sobotu 28.10. 2006 na svou vlastní žádost stažen, poté co v Bruselu vzbudila rozpaky řada podezření na jeho spolupráci s bývalou komunistickou tajnou službou a také napojení na některé kontroverzní rumunské finanční kruhy. Kandidáti na Komisaře budou muset být potvrzeni jak Komisí, tak členskými státy, definitivní schválení nových Komisařů pak učiní Evropský parlament.

TURECKO

Pozadí

Do konce roku 2006 se očekává krize ve vztazích mezi EU a Tureckem. Turecko totiž s největší pravděpodobností nesplní hlavní podmínku EU pro pokračování předvstupních vyjednávání – implementaci protokolu k Ankarské dohodě, na základě kterého by Turecko mj. muselo otevřít svá letiště a své přístavy pro kyperská letadla a lodě. Splnění této podmínky podmiňuje Turecko zrušením ekonomických sankcí ze strany EU vůči severnímu Kypru.

9. listopadu se očekává hodnotící zpráva Evropské komise, ve které bude Turecko podrobeno kritice za zpomalení reformního procesu (tedy nedodržení kodaňského politického kritéria).

Již delší dobu je zdrojem jistého napětí mezi Tureckem a EU tzv. arménská genocida – především její popírání ze strany Turecka.

Aktuálně

- 12.10. 2006 přijalo francouzské Národní shromáždění zákon, podle kterého je popírání tzv. Arménské genocidy trestným činem. Krok francouzského parlamentu se stal předmětem řady kritik – zejména co se týče jeho následků pro další vztahy mezi EU a Tureckem. Např. podle poslance EP Lagendijka tímto ztratila na důvěryhodnosti snaha Evropské unie o posílení svobody slova v Turecku (EU třeba usiluje o změnu paragrafu č. 301 tureckého trestního zákoníku, na základě kterého mohou být souzeny urážky turectví). Obhájcí nového zákona naopak tvrdí, že svoboda slova končí ve chvíli, kdy jsou na základě lži zneuctěny vzpomínky lidí. Popírání arménské genocidy je to samé jako popírání holokaustu (které je již ve Francii trestné).

SRBSKO

Pozadí

V květnu 2006 byla Radou (na základě zprávy od vrchní prokurátorky ICTY) pozastavena jednání se Srbskem o Stabilizační a asociační dohodě. Rada od té doby několikrát deklarovala, že je připravena jednání okamžitě znovu zahájit, jakmile Srbsko prokáže plnou spolupráci s Haagským tribunálem. Touto plnou spoluprací se rozumí dopadení a vydání generála Ratka Mladiče.

Kontakt:

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Aktuálně

Na zasedání Rady 17.10. 2006 konstatovalo předsednictví, že v otázce spolupráce Srbska s ICTY nedošlo zatím k žádnému pokroku. Pokud jde o další přístup EU k Srbsku, v Radě se zformovaly dvě názorové skupiny států.

- 1) Slovinsko, Itálie, Rakousko, Španělsko, Česko, Řecko, Kypr, Bulharsko a Rumunsko se přimlouvají za zvážení znovuzahájení jednání o Stabilizační a asociační dohodě i bez vydání Mladiče do Haagu (podobně jako v říjnu v případě Chorvatsko/Gotovina, stačilo by kdyby Srbsko pro dopadení Mladiče prokazatelně činilo vše, co je v jeho silách). Obnovení jednání by jednak podpořilo demokratické strany před volbami, ale především by znamenalo podporu Srbska v době, kdy ji Srbsko velice potřebuje. Stabilní Srbsko je nezbytné pro udržení stability v regionu.
- 2) Velká Británie, Německo, Francie, Finsko, Slovensko, Nizozemí, Dánsko, Belgie, Irsko a Komise se naopak staví proti tomu. Není možné Srbsko odměňovat za neplnění podmínek – Akční plán spolupráce s ICTY, který si vypracovalo samo Srbsko, není z jeho strany plněn. EU se musí držet svého důrazu na kondicionalitu, jinak riskuje ztrátu důvěryhodnosti.

BOSNA A HERCEGOVINA

Pozadí

Poté, co Bosna a Hercegovina (BaH) splnila Unii stanovené podmínky, doporučila Komise (21.10. 2005) Radě zahájit s BaH jednání o Stabilizační a asociační dohodě (SAD), Rada doporučení přijala a jednání byla zahájena 25.listopadu. Uzavření jednání o SAD je ze strany EU podmíněno dalšími reformami – viz níže. Dlouhodobým problémem BaH zůstává její politická fragmentace a kompetenční spory mezi federálními orgány a orgány jednotlivých entit.

Začátkem října 2006 se v BaH uskutečnily volby. Volbám dominovala nacionalistická rétorika většiny zúčastněných stran (např. v Republice Srbské získala nejvíce hlasů sociální demokracie, která před volbami naznačovala možnost referenda o nezávislosti Republiky Srbské).

Aktuálně

- Rada na svém zasedání 17.10. 2006 přijala k Bosně a Hercegovině závěry, ve kterých přivítala řádný a poklidný průběh voleb. Rada dále zdůraznila, že nově zvolené orgány by měly opět aktivně začít pracovat na reformách, jejichž dokončení je podmínkou pro uzavření negociačních jednání o Stabilizační a asociační dohodě. (Jedná se zejména o centralizaci policejních složek, vybudování funkčního systému pro veřejnoprávní televizní či rozhlasové vysílání, reformy v oblasti školství atd.)
- Rada dále projednala zprávu k budoucí přítomnosti EU v Bosně a Hercegovině vypracovanou Vysokým představitelem a Evropskou komisí. V Radě existuje konsensus o tom, že po uzavření Úřadu vysokého představitele to bude Evropská unie, kdo svojí přítomností převezme dohled nad vývojem v Bosně a Hercegovině. O konkrétní formě se v Radě dále bude jednat.

Kontakt:

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

VÍZOVÉ DOHODY SE STÁTY ZÁPADNÍHO BALKÁNU

Pozadí

O usnadnění vízového režimu pro státy západního Balkánu (Albánie, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Makedonie, Srbsko) se jedná v orgánech Rady již od roku 2005. Usnadněním vízových režimů pro tyto státy se realizuje vnější dimenze konceptu Prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Usnadnění vízového režimu EU spojuje s pokrokem reforem v dané zemi, v některých případech může být vyžadováno souběžné uzavření readmisní dohody.

Aktuálně

Mandáty Komisi pro sjednání vízových dohod byly předběžně schváleny 25.10. 2006 na úrovni Výboru stálých zástupců, nyní již zbývá jen schválení v Radě. Návrhy mandátů jsou podobné mandátům, které byly dříve schváleny pro sjednání obdobných dohod s Ruskem a Ukrajinou. Poplatek za vízum zůstává ve výši 35 eur (u vybraných skupin osob se poplatky promíjejí), zkracuje se lhůta na zpracování žádosti, je garantován bezvízový styk pro držitele diplomatických pasů atd.

Praktickým pozitivem toho, že v nejbližší době budou schváleny negociační mandáty pro Komisi, je to, že cena víz pro výše zmíněné státy bude moci zůstat na 35 eurech. Zvýšení poplatků za víza (na 60 eur) od 1.1. 2007 se totiž netýká zemí, ke kterým má Komise schválený mandát.

Do konce tohoto roku by měl být rovněž schválen mandát pro sjednání dohody o usnadnění vízového režimu s Moldavskem.

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

EVROPSKÁ UNIE A RUSKO PŘED SUMMITEM

Popis problematiky

V červenci 2006 předložila Evropská komise Výboru stálých zástupců návrh mandátu pro sjednání nové dohody mezi EU a Ruskou federací. Ta má nahradit současnou Dohodu o partnerství a spolupráci (PCA). Vyjednávací mandát pro Komisi by měla Rada schválit do summitu s Ruskem (24.11. 2006), přičemž by se mělo jednat o právně závaznou dohodu, která zahrne i stávající spolupráci v rámci čtyřech prostorů. Dohoda by svým rozsahem měla být velmi ambiciózní – vytvářející strategické partnerství mezi EU a Ruskou federací. Dohoda by měla obsahovat také články o lidských právech a demokratických principech. Součástí dohody bude dále vytvoření zóny volného obchodu – jakmile se Rusko stane členem WTO. Dalšími pokrytými oblastmi budou energetika a spolupráce v oblasti justice a vnitra.

Dosažení shody o zahájení jednání o novém smluvním vztahu mělo být hlavním výstupem summitu. V nedávné době však došlo k několika událostem, které mohou atmosféru na summitu ovlivnit. Jedná se především o:

- **Zhoršení vztahů mezi Ruskou federací a Gruzii.** Ta byla vyvolána zatčením čtyř důstojníků ruské zpravodajské služby gruzínskou kontrarozvědkou pro podezření ze špionáže. Moskva následně povolala svého diplomata v Gruzii ke konzultacím a o pár dní později přistoupila k pozemní, letecké a námořní blokádě Gruzie, včetně poštovního spojení, a to i přesto, že čtyři důstojníci byli mezitím propuštěni. Zároveň ruské orgány přijaly řadu diskriminačních opatření vůči gruzínským občanům žijícím a pracujícím v Rusku.
- **Vražda novinářky Anny Politkovské,** která byla známá svojí častou kritikou vlády, zejména co se týče situace lidských práv a postupů ozbrojených složek v Čečensku. Znepokojujícím je zejména fakt, že vražda Anny Politkovské jeví všechny známky vraždy na objednávku, stejně tak jako nedávná vražda náměstka předsedy Ruské centrální banky Andreje Kozlova či obchodního ředitele tiskové agentury Itar-Tass Anatolije Voronina.

Jednání v institucích EU

- **Předsednictví EU** vyslovilo hned následující den lítost nad vraždou novinářky Anny Politkovské a zároveň vyzvalo k důkladnému vyšetření tohoto činu.
- **Evropský parlament** přijal 25. října 2005 usnesení ke vztahům mezi EU a Ruskem po vraždě Anny Politkovské. Zde vyslovil vážné obavy z rostoucího zastrahování, pronásledování a vraždění nezávislých novinářů a jiných osob

Kontakt:

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

kritizujících současnou ruskou vládu. Dále vyzval Komisi a členské státy EU, aby při jednáních o nové posílené dohodě s Ruskou federací zaujaly zásadní a důsledný postoj a aby trvaly na dodržování svobody tisku a respektování nezávislého novinářství v souladu s evropskými normami. Dále vyzval ke zintenzívnění dialogu mezi EU a Ruskem o lidských právech, aby byl účinnější a více se zaměřil na výsledky. Nakonec vyjádřil vážné znepokojení nad skutečností, že podle nových právních předpisů pro organizace občanské společnosti bylo více než 90 nevládních organizací přinuceno ukončit svou činnost v Rusku. V této souvislosti vyzval ruské orgány, aby urychlily postup registrace, a mezitím umožnily těmto organizacím vykonávat svou činnost do té doby, než jejich žádosti budou odpovídajícím způsobem vyřízeny a budou zaregistrovány. Vyzval zde ruskou vládu, aby nevyužívala nejasnosti ustanovení nového zákona jako záminky k umlčování kritických hlasů občanské společnosti.

- **Evropský parlament** přijal 26.října 2006 usnesení k Jižní Osetii, v rámci kterého se vyjádřil i k nedávnému zhoršení vztahů mezi Ruskou federací a Gruzii. Vyzval ruské orgány ke zrušení všech nedávno přijatých opatření vůči Gruzii a vůči gruzínskému obyvatelstvu na svém území, a také aby zrušily svůj neoprávněný zákaz dovozu produktů z Moldávie a Gruzie. Dále vyzval Rusko, aby přijalo realitu vyplývající z ukončení studené války a aby se zřeklo zastaralého myšlení o výsadních zónách vlivu. Radu EU vyzval, aby neustávala v úsilí o zmírnění napětí a opětovné vybudování důvěry mezi Gruzii a Ruskou federací, a zabránila tak další eskalaci současné diplomatické krize. Rada a Komise by měly hledat způsoby, jak pomoci Gruzii překonat a vyvážit hospodářské a sociální dopady opatření přijatých v Moskvě. Otázku nevyřešených konfliktů a jejich řešení by také měly zařadit na pořad jednání příštích vrcholných schůzek mezi EU a Ruskem
- **Rada EU** přijala závěry (17.10. 2006) k vyhocenému vztahu mezi Ruskem a Gruzii na svém zasedání. Zde vyjádřila hluboké znepokojení nad opatřeními přijatými ruskou stranou, vzhledem k jejich politickým, hospodářským a humanitárním dopadům. Rada dále zdůraznila, že si přeje rozvíjet dobré vztahy jak s Ruskem v rámci partnerských vztahů, tak s Gruzii v rámci Evropské politiky sousedství a vyzývá proto obě strany k nalezení mírového řešení vzájemných sporů (včetně konfliktů v Abcházii a Jižní Osetii).
- **Přípravou summitu EU-Rusko (24.11. 2006)** se zabýval Výbor stálých zástupců (12.10. 2006) a posléze též Rada EU (17.10. 2006). Kromě jednání o nové PCA by se summit měl zaměřit též na implementaci čtyř společných prostorů a implementaci principů energetické bezpečnosti dohodnutých na summitu G8 v Petrohradě. Rada členských států během diskuse upozornila na tendenci posledního vývoje v Rusku co se týče demokracie, lidských práv a právního státu, což by mělo být vzato v potaz při přípravě summitu a vyjednávání nové posílené dohody. Dalším velkým tématem, kde je nutné důsledně hájit zájmy EU, je energetická spolupráce. Je též třeba důsledněji

usilovat o konstruktivní spolupráci při řešení regionálních problémů (Jižní Osetie, Podněsteří, Bělorusko atd.)

Další předpokládaný vývoj

Na summitu EU-Rusko by mělo být učiněno formální rozhodnutí o zahájení jednání o nové posílené dohodě. Samotná jednání by měla být zahájena během první poloviny roku 2007. Jednání povede Evropská komise na základě mandátu od Rady. Nelze přesně odhadnout, jak dlouho budou tato jednání trvat (sjednání PCA trvalo téměř tři roky). Po jejich uzavření a podpisu nové Dohody bude tato muset být schválena Evropským parlamentem a ratifikována všemi členskými státy EU a Ruskem.

EVROPSKÁ UNIE A UKRAJINA PO SUMMITU

Popis problematiky

Summit mezi EU a Ukrajinou, v pořadí již devátý, proběhl 27.10. 2006 v Helsinkách. Předmětem jednání na summitu byly vývoj v EU a na Ukrajině, vztahy mezi EU a Ukrajinou (včetně budoucího smluvního vztahu) a vybraná mezinárodní témata (Rusko, Bělorusko, Moldavsko, Blízký východ).

Pokud jde o **perspektivy budoucího smluvního vztahu**, v březnu 2008 má vypršet počáteční desetiletá platnost Dohody o partnerství a spolupráci. Zároveň dojde ke konce tříleté implementační období Akčního plánu Evropské politiky sousedství (přiját v únoru 2005). Tento souběh a zároveň skutečnost, že Evropská unie zároveň vyjednává o nahrazení (resp. o jejím povýšení na vyšší úroveň) své Dohody o partnerství a spolupráci s Ruskou federací, přirozeně vedou k potřebě dát vyšší úroveň i smluvnímu vztahu s Ukrajinou. Jak Ukrajina, tak řada členských států EU včetně České republiky mají zájem na tom, aby nový smluvní vztah mezi EU a Ukrajinou šel přinejmenším tak daleko, jako nový smluvní vztah mezi EU a Ruskem.

Výstupy summitu

Pokud jde o formu budoucího smluvního vztahu, obě strany se shodly, že nová rozšířená dohoda by měla pokrývat všechny oblasti vzájemných vztahů, včetně vytvoření zóny volného obchodu, přičemž zde zůstává podmínkou vstup Ukrajiny do WTO. Prezident Juščenko se snažil prosadit, aby budoucí smlouva počítala s Ukrajinou jako s výhledovým kandidátem na členství v EU. Od předsedy Evropské komise se mu dostalo odpovědi, že na udělení perspektivy členství v EU není připravena ani Ukrajina – která má před sebou ještě mnoho reforem, ani Evropská unie – jejíž členské státy nyní nejsou připraveny přijmout další závazky, co se týče rozšiřování.

Další předpokládaný vývoj

V září 2006 předložila Evropská komise Radě Doporučení týkající se oprávnění Komise k zahájení jednání s Ukrajinou o nové posílené dohodě. Tento dokument je nyní projednáván v orgánech Rady. Předpokládá se, že na finálním negociačním

Kontakt:

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

mandátu pro Komisi se Rada shodne do konce tohoto roku a samotná jednání tak budou moci začít v první polovině roku 2007. Po sjednání a podpisu nové posílené dohody (může trvat rok až dva) bude třeba její schválení Evropským parlamentem a ratifikace všemi členskými státy EU a Ukrajinou. Lze předpokládat, že dokud nevstoupí v platnost nová posílená dohoda, žádná ze stran nevyhoví dohodu stávající.

ÍRÁNSKÝ JADERNÝ PROGRAM

Popis problematiky

31.7. 2006 přijala Rada bezpečnosti OSN rezoluci č. 1696, ve které vyzývá Írán k zastavení obohacování uranu. Po nenaplnění této rezoluce ze strany Íránu k 31.8. 2006 se otevřel prostor pro přijetí opatření podle kapitoly VII. (čl. 41) Charty OSN.

V červnu 2006 se Evropská unie shodla na „balíček“ pro Írán, v rámci kterého by mu výměnou za zastavení obohacování uranu nabídla moderní civilní jaderné technologie, lehkovodní reaktor a širokou ekonomickou a další spolupráci. Tento balíček v následujících měsících sloužil jako hlavní předmět jednání vedených mezi EU (zastoupená Javierem Solanou) a Íránem. Jednání však doposud k úspěchu nevedla a 4. října Javier Solana konstatuje, že pokud íránská strana své stanovisko nezmění, bude nutné přistoupit k ekonomickým sankcím. USA již mezitím rozhodly o zpřísnění sankcí vůči společnostem, které by Íránu dodávaly zboží a technologie využitelné pro vývoj jaderné zbraně. Dále hledají mezinárodní podporu pro přijetí širokých ekonomických sankcí vůči Íránu (příp. i mimo RB OSN).

Jednání v institucích EU

Otázkou Íránu se zabývala Rada 17.10. 2006. V přijatých závěrech konstatuje, že nadále preferuje diplomatické řešení na základě „Solanova balíčku“ a vyzývá Írán k zaujetí pozitivnějšího stanoviska k předložené nabídce.

Rada zároveň potvrdila svůj záměr přistoupit k přijetí opatření podle článku 41 Charty OSN v případě, že Írán nevyhoví rezoluci Rady bezpečnosti OSN č. 1696.

Další předpokládaný vývoj

Členské státy EU nejsou jednotné pokud jde o další postup vůči Íránu. Zatímco „tvrdé“ severní křídlo (Velká Británie, severské státy atd., mj. i Česká republika) připouští možnost ekonomických sankcí, „měkké“ jižní křídlo (zejm. Itálie) je proti případným sankcím. V tomto ohledu tedy nelze očekávat jednotnou politiku EU vůči Íránu. Naopak je dost možné, že některé členské státy se připojí k jednostranným sankcím po boku Spojených států.

SEVERNÍ KOREA

Popis problematiky

9. října 2006 uskutečnila Severní Korea pokusný podzemní jaderný výbuch a to i navzdory opakovaně vyslovenému nesouhlasu mezinárodního společenství. Následně 14.10. 2006 přijala Rada bezpečnosti OSN rezoluci č. 1718. Rezolucí stanovené sankce se týkají embarga na obchodování s KLDR pokud jde o zbraňové systémy a materiály či technologie využitelné pro rozvoj balistických střel a zbraní hromadného ničení. Je také zakázán dovoz luxusního zboží do KLDR, jsou zmrazeny účty osob, které jsou napojeny na severokorejský jaderný program. Rezoluce vyzývá KLDR aby se vzdala jaderných zbraní a dále vyzývá všechny zúčastněné státy, aby svým diplomatickým úsilím přispěly k obnovení šestistranných rozhovorů.

Jednání v institucích EU

Ve svých závěrech (17.10. 2006) odsoudila Rada EU pokusný jaderný výbuch. EU bude plně implementovat opatření rezoluce RB OSN č. 1718. Rada dále vyzvala Korejskou lidově demokratickou republiku (KLDR) k návratu k šestistranným rozhovorům, k zastavení jaderného programu a k plnění závazků v rámci Smlouvy o nešíření zbraní. Dále vyzvala KLDK k přistoupení ke Smlouvě o zákazu jaderných zkoušek a aby se zdržela dalších testů jaderných zbraní.

SITUACE NA BLÍZKÉM VÝCHODĚ

Popis problematiky

Palestinská samospráva vytvoření jednobarevné vlády Hamásu nachází v permanentní politické krizi doprovázené častými střety příslušníků hnutí Fatáh a Hamás. Poté, co nevyšel plán na možnou „velkou koalici“ Hamásu a Fatáhu (Hamás odmítá změnit svůj postoj k Izraeli), a vzhledem k tomu, že Hamás nenásleduje výzvy prezidenta Abbáse k přijetí umírněného vládního programu, stojí prezident Abbás před případnou možností vládu Hamásu odvolat a buď jmenovat vládu odborníků nebo vypsat předčasné volby.

Evropská unie, poté co Hamás nesplnil tři podmínky¹ kladené mezinárodním Kvartetem (EU, USA, OSN, Rusko), zastavila financování programů administrovaných palestinskou vládou (zhruba 500 mil. eur ročně) a finance přeměrovala na humanitární pomoc pro Palestince – vedenou mimo vládní struktury.²

¹ 1) Hamás se musí vzdát ozbrojeného boje, 2) Hamás musí uznat Izrael, 3) Hamás musí přistoupit na cestovní plán jako na východisko pro další jednání.

² Po zastavení přísunu financí z EU a USA a při pokračujícím zadržování příjmů z daní a cel Izraelem (zhruba 50 milionů dolarů měsíčně) se palestinská vláda, která sama nemá mnoho dalších zdrojů příjmu, ocitla prakticky na mizině. Zejména se dostala do neschopnosti vyplatit mzdy 140.000 svých zaměstnanců. Vzhledem k tomu, že samospráva je největším zaměstnavatelem na palestinských územích (kde je zhruba čtvrtina lidí bez práce a 44% lidí žije pod hranicí chudoby), je tato její platební neschopnost i zdrojem sociálního napětí.

Jednání v institucích EU

Rada ve svých závěrech (17.10. 2006) vyjádřila podporu prezidentu Abbásovi v jeho úsilí o vytvoření vlády národní jednoty, která by respektovala principy stanovené Kvartetem. Toto řešení Rada jednoznačně upřednostňuje před řešením formou úřednické vlády nebo předčasných voleb. Rada dále potvrdila prodloužení a rozšíření Mezinárodního přechodného mechanismu pro pomoc Palestincům (byl přijat Komisí jako alternativní cesta pro ekonomickou pomoc Palestincům poté, co byl zastaven tok financí palestinské vládě ovládané Hamásem).

Další předpokládaný vývoj

Působnost tzv. Mezinárodního přechodného mechanismu pro pomoc Palestincům byla prodloužena do konce roku 2006. Podle vyjádření komisařky pro vnější vztahy Ferrero-Waldnerové je ale třeba mít na paměti, že se jedná o přechodné řešení, které pouze oddaluje celkové zhroucení palestinské ekonomiky.

SITUACE V SÚDÁNU

Popis problematiky

S ohledem na stále se zhoršující bezpečnostní a humanitární situaci v súdánské oblasti Dárfúru přijala Rada bezpečnosti OSN 31.8. 2006 rezoluci č. 1706, podle níž by dosavadní peacekeepingová mise Africké unie AMIS (která se příliš neosvědčila) měla být nahrazena misí OSN. Súdánská vláda však jakékoli působení mise OSN na svém území odmítá. Jako prozatímní řešení tak bylo do konce roku 2006 prodlouženo působení mise AMIS, přičemž mezinárodní společenství se bude snažit přimět súdánskou vládu k souhlasu s nasazením mise OSN.

Evropská unie podporuje AMIS prostřednictvím tzv. civilně-vojenské akce, přijaté v červenci 2005 – viz [Společná akce Rady 2005/557/SZBP](#). Akce má civilní (policejní tým) a vojenskou (vojenský personál) složku. Policejní tým se skládá z policistů vyslaných členskými zeměmi a policejním jednotkám AMIS poskytuje poradní a výcvikové služby. Vojenský personál poskytuje AMIS pomoc v oblasti plánování a technické pomoci, strategické a taktické přepravy, vzdušného pozorování atd.

Jednání v institucích EU

Rada EU se otázkou Súdánu zabývala na svém zasedání 17.10. 2006. V přijatých závěrech vyzvala všechny zneprátené strany dárfúrského konfliktu, aby zastavily násilí a umožnily poskytnutí humanitární pomoci v oblasti. Rada dále zdůraznila, že jediným možným řešením situace je nasazení peacekeepingové mise OSN, a vyzvala súdánskou vládu, aby umožnila implementaci rezoluce RB OSN 1706. Rada dále potvrdila pokračování své civilně-vojenské akce na podporu AMIS.

Další předpokládaný vývoj

I v případě, že se podaří přimět súdánskou vládu k souhlasu s nahrazením AMIS misí OSN, nasazení této mise od 1.1. 2007 již není stihnutelné. EU proto musí uvažovat o další podpoře AMIS i po 1.1. 2007 - zde bude zapotřebí se zamyslet nad financováním – finanční zdroje původně vyčleněné na podporu AMIS do roku 2008 jsou již vyčerpány.

TIBET

Popis problematiky

30. září 2006 se více než 70 Tibetanů pokusilo o přechod průsmyku Nangpa pokrytého ledovcem, který se nachází v himálajské části Tibetu přibližně dvě hodiny chůze od nepálských hranic, s cílem požádat v Nepálu o status uprchlíka. V rozporu s mezinárodním právem čínská lidová ozbrojená policie střílela po této skupině, ve které byly i ženy a děti. Shodou okolností byla celá tato událost natočena videokamerou, přičemž z nahrávky vyplývá, že skupina Tibetanů se pohybovala pomalu směrem od čínských policejních jednotek a nijak je neohrožovala. Minimálně jedna osoba byla zabita, zbytek skupiny byl zajat.

Čínská státní zpravodajská agentura Sin-chua o incidentu v regionu informovala v tom smyslu, že šlo o sebeobranu.

Jednání v institucích EU

- **Rada EU** v rámci Společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) problematiku Tibetu zásadně neadresuje (není přijatá žádná společná akce, společný postoj ani společná strategie, Rada k této otázce nepřijala ani žádné závěry). Případné znepokojení nad vývojem situace v oblasti dodržování lidských práv v Číně (včetně Tibetu) může EU artikulovat buď v rámci summitu nebo prostřednictvím svého politického dialogu s Čínou. Na summitech (viz např. summit EU-Čína 9. 9. 2006) však lidská práva bývají pouze okrajovým tématem a politický dialog je sám o sobě nástrojem poměrně neúčinným, vzhledem k tomu že se jedná pouze o nezávaznou výměnu názorů bez formálního výstupu.
- **Předsednictví EU**, které k podobným případům v jiných zemích zpravidla přijímá odsuzující prohlášení, v tomto případě žádné prohlášení neučinilo.
- **Evropský parlament** naopak přijímá formální výstupy vůči Číně, resp. Tibetu, poměrně často. Ve svém usnesení z 26.10. 2006 odsoudil použití síly ze strany čínských bezpečnostních sil vůči civilistům a zejména pak zabití neozbrojené civilní osoby, která je podle mezinárodního práva považována za dítě (17 let). Parlament dále vyzval čínské orgány, aby zajistily dobré zacházení se zadrženými osobami, propustily zadržené děti a aby důsledně prošetřily celý incident a postavily před soud zodpovědné osoby. Dále parlament vyzval Radu, aby v rámci politického dialogu podala v této věci u čínské vlády protest.

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Společná akce Rady 2006/708/SZBP, kterou se mění a prodlužuje společná akce 2005/190/SZBP o Integrované misi Evropské unie na podporu právního státu v Iráku, EUJUST LEX – [úřední věstník L291](#)

Datum: 17. 10. 2006

Typ dokumentu: společná akce Rady přijatá podle hlavy V. Smlouvy o EU

Obsah dokumentu: Mise EUJUST Lex se touto společnou akcí prodlužuje až do 31.12. 2007, toto prodloužení si vyžádá dalších 11 200 000 eur z rozpočtu SZBP.

Rozhodnutí rady, kterým se provádí společný postoj 2006/276/SZBP o omezujících opatřeních vůči některým představitelům Běloruska – [Úřední věstník L294](#)

Datum: 18. 10. 2006

Typ dokumentu: Rozhodnutí Rady přijaté podle hlavy V. Smlouvy o EU

Obsah dokumentu: S ohledem na nedávné události Bělorusku přijala Rada rozhodnutí, kterým se upravuje společný postoj 2006/276/SZBP. Seznam lidí, na které se vztahují omezující opatření, byl rozšířen o další čtyři osoby odpovědné za zásahy proti demokratické opozici v Bělorusku.

Rozhodnutí Rady 2006/725/SZBP o provedení společné akce 2005/557/SZBP o civilně-vojenské akci Evropské unie na podporu mise Africké unie v oblasti Dárfúru v Súdánu – [úřední věstník L296](#)

Datum: 17. 10. 2006

Typ dokumentu: Rozhodnutí Rady přijaté podle hlavy V. Smlouvy o EU

Obsah dokumentu: Rozhodnutím Rady se prodlužuje doba financování civilní složky civilně-vojenské akce EU na podporu mise Africké unie v Súdánu až do 31.12. 2006.

Nařízení Rady, kterým se Běloruské republice dočasně odnímá přístup ke všeobecným celním preferencím – [12824/06](#)

Datum: 2.10. 2006

Typ dokumentu: Návrh Nařízení rady. *LIMITE*

Obsah dokumentu: Bělorusko je podle Nařízení (ES) č. 980/2005 zvýhodněnou zemí v rámci systému všeobecných celních preferencí. Po obdržení stížností z více stran provedla Komise šetření na základě příslušného článku ohledně porušování práva na svobodu sdružování a práva na kolektivní vyjednávání v Bělorusku. Na základě učiněných zjištění a nevěle běloruské strany k nápravě situace přijme Rada rozhodnutí o vyčlenění Běloruska ze systému všeobecných celních preferencí.

Příspěvky členských států na EUBAM Rafáh – [14167/06](#)

Datum: 18. 10. 2006

Typ dokumentu: pracovní dokument Rady. *LIMITE*

Obsah dokumentu: Dokument informuje o vynaložených prostředcích na činnost mise pomocné hraniční mise v Rafáhu podle členských států (celkem 1 661 000, ČR nepřispívá).

Sdělení Komise Evropské radě, Vnější vztahy v oblasti energie – od zásad k opatřením – [14011/06](#)

Datum: 16. 10. 2006

Typ dokumentu: Sdělení Evropské komise

Obsah dokumentu: Na základě dokumentů Evropské komise a Vysokého představitele pro SZBP se Evropská rada zabývala energetickou politikou a jejími zahraničně-politickými aspekty již v březnu a červnu 2006. Pro Evropskou radu zasedající v prosinci 2006 nyní připravila Sdělení týkající se konkrétních dalších kroků, které je třeba činit v oblasti vnějších vztahů.

Monitorovací mise Evropské unie, zhodnocení a doporučení – [13922/06](#)

Datum: 12. 10. 2006

Typ dokumentu: pracovní dokument Rady. *LIMITE*

Obsah dokumentu: Na základě zprávy od Vysokého představitele pro SZBP se příslušné orgány Rady zabývaly aktivitami Monitorovací mise EU na Balkáně (sleduje vývoj v zemích západního Balkánu a podává Radě informace). Předmětem další diskuse zůstává, jaká bude další geografická působnost mise. Jednoznačná shoda panuje o tom, že mise by se měla koncentrovat na Srbsko a Kosovo. Různé názory panují na její další přítomnost v Albánii, Bosně a Hercegovině a Makedonii.

Návrh zprávy o rozvoji vojenských prostředků EU – [14186/06](#)

Datum: 18. 10. 2006

Typ dokumentu: pracovní dokument Rady. *LIMITE*

Obsah dokumentu: Dokument vypracovaný Vojenským výborem EU (je vypracováván každých půl roku) informuje o rozvoji vojenských kapacit, spolupráce s Evropskou obrannou agenturou, spolupráce mezi EU a NATO, připravenosti reagovat na živelné pohromy atd.

Koncepce EU v oblasti podpory odzbrojení, demobilizace a reintegrace – [13727/06](#)

Datum: 9. 10. 2006

Typ dokumentu: pracovní dokument Rady. *LIMITE*

Obsah dokumentu: Na základě požadavku od Politického a bezpečnostního výboru vypracoval sekretariát Rady návrh koncepce unijní politiky v oblasti post-konfliktního odzbrojování, demobilizace a znovu-zapojení do společnosti dřívějších bojovníků.

Klíčová témata ve vztazích EU s Ruskem – [14271/06](#)

Datum: 20. 10. 2006

Typ dokumentu: pracovní dokument Rady. *LIMITE*

Obsah dokumentu: S výhledem summitu EU-Ruska, který se bude konat 24. listopadu 2006 vypracovala pracovní skupina Rady COEST přehled hlavních oblastí vzájemných vztahů, včetně cílů, jichž je třeba dosáhnout a pozic, které je třeba zaujmout.

Implementace společného prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti mezi EU a Ruskem – [13629/06](#)

Datum: 16. 10. 2006

Typ dokumentu: dokument předsednictví. *LIMITE*

Obsah dokumentu: Finské předsednictví předložilo dokument, ve kterém shrnuje dosavadní výsledky dosažené v rámci společného prostoru a definuje kroky, které je třeba dále činit.

Pokrok v přípravách na summit EU-Ukrajina – [13687/06](#)

Datum: 10. 10. 2006

Typ dokumentu: pracovní dokument Rady. *LIMITE*

Kontakt:

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Obsah dokumentu: Předsednictví ve spolupráci s Vysokým představitelem pro SZBP a Evropskou Komisí předložilo Radě zprávu o přípravách na summit EU s Ukrajinou (27.10. 2006).

Výroční zpráva EU o lidských právech 2006 – [13522/06](#)

Datum: 4.10. 2006

Typ dokumentu: zpráva předsednictví

Obsah dokumentu: Již od roku 1999 předkládá každoročně na podzim předsednictví zprávu o politice EU v oblasti lidských práv. Tato zpráva pokrývá období od července 2005 do června 2006.

Rozpočet SZBP, stav k 19.10. 2006 – [14255/06](#)

Datum: 20. 10. 2006

Typ dokumentu: pracovní dokument Komise

Obsah dokumentu: Pravidelná informace Komise o stavu rozpočtu SZBP. Při započtení nákladů na předpokládané prodloužení současných misí EU bude ke konci roku 2006 celý roční rozpočet SZBP (102 600 000 eur) vyčerpán.

Zpráva o výsledcích summitů – [14209/06](#)

Datum: 19. 10. 2006

Typ dokumentu: pracovní dokument Rady

Obsah dokumentu: Předsednictví ve spolupráci s Komisí vypracovalo přehled o průběhu a výstupech summitů, které proběhly v září a říjnu 2006 (EU-Korea, EU-Čína, EU-Indie, ASEM).

Pomocná hraniční mise pro Moldavsko a Ukrajinu – [14025/06](#)

Datum: 16.10. 2006

Typ dokumentu: zpráva. *LIMITE*

Obsah dokumentu: Zpráva o činnosti mise za září 2006.

Podpurný hraniční tým při zvláštním zástupci EU v Gruzii – [13919/06](#)

Datum: 12.10. 2006

Typ dokumentu: zpráva. *LIMITE*

Obsah dokumentu: Zpráva o činnosti týmu za září 2006.

Stanovení postoje Evropské unie pro Sedmý výbor spolupráce EU-Moldavsko – [13685/06](#)

Datum: 9. 10. 2006

Typ dokumentu: pracovní dokument Rady. *LIMITE*

Obsah dokumentu: Postoj k jednání výboru spolupráce EU-Moldavsko (19.10. 2006) připravený pracovní skupinou Rady COEST.

Závěry Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy – [13339/06](#) a [13340/06](#)

Datum: 17. 10. 2006

Typ dokumentu: závěry Rady

Obsah dokumentu: Rada pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy přijala závěry ke vnější pomoci EU v roce 2005, strategickému partnerství mezi EU a Jižní Afrikou, partnerství mezi EU a Afrikou v oblasti infrastruktury, otázce vládnutí v rozvojové politice, Súdánu/Dárfúru, Blízkému východu, západnímu Balkánu, Íránu, vztahům mezi Ruskem a Gruzii a severní Koreji.